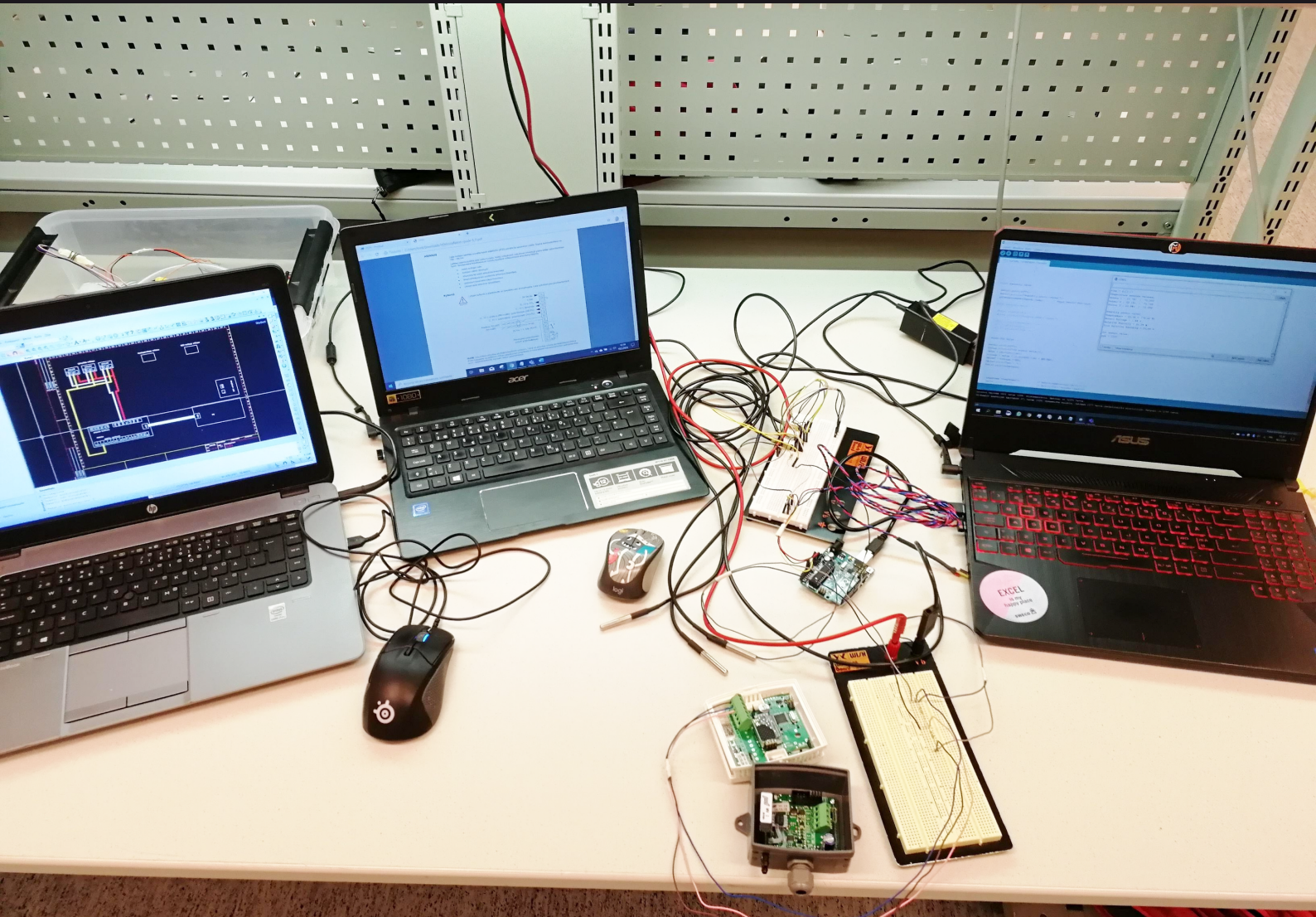

VOL 1- NRO 1

OAMK

SÄHKÖ- JA AUTOMAATIOTEKNIikka

ÄLYKÄSTÄ VOIMAA EST,1948

TERVETULO A OPI SKELEMAAN!

Uudelle Linnanmaan kampukselle

Sisällysluettelo

03 Arvoisa aloittava sähkö- ja automaatiotekniikan opiskelija

4 Onneksi olkoon!

05 Tuutorit tukenasi

11 Mihin sinä valmistut?

15 Mainio valinta

16 Sähkötekniikka suuntautuu tulevaisuuteen

18 Automaatiotekniikalla helpotetaan ihmisten elämää huomaamatta

19 Automaation opiskelu kannattaa

21 Yritys- ja sidosryhmäyhteistyön merkitys sähkö- ja automaatioinsinöörien opinnoissa on tärkeä

24 Sähkötekniikan oppimisympäristöt hybridilaboratoriossa

29 Automaation opiskelua hybridilaboratoriossa

Julkaisija

Oulun ammattikorkeakoulun sähkö-, automaatio ja konetekniikan osasto

Toimituskunta

Helena Tolonen - koulutuspäällikkö, sähkö-, automaatio ja kontekniikka

Tero Hietala - lehtori, sähkö- ja automaatiotekniikka

Tuija Juntunen - viestinnän lehtori

Mira Kekkonen - koulutussihteeri,

etunimi.sukunimi@oamk.fi

Arvoisa aloittava sähkö- ja automaatiotekniikan opiskelija

Haluan onnitella sinua hyvästä alan ja opiskelupaikan valinnasta! Mitä tahansa konkreettista ollaankaan tekemässä, tarvitaan aina osastomme koulutusalojen eli sähkö- ja automaatiotekniikan ja konetekniikan ammattilaisia. Niinpä työllisyystilanne valitsemallasi alalla on hyvä: ammattikorkeakoulun uraseurantakyselyyn vastanneista valmistuneista sähköinsinööreistä työllistyneitä on 98 % ja automaatioinsinööreistä 99 % (<https://toissa.fi/sijoittuminen-tyoelamaan>).

Tervetuloa opiskelemaan sähkö- ja automaatiotekniikkaa Oulun ammattikorkeakoulun sähkö- ja automaatiotekniikan ja konetekniikan osastollemme (SAK-osasto). SAK-osastollamme työskentelee yli 40 opetusalan ammattilaista, ja kaikilla ammattiaineopettajillamme on pitkä teollisuustyökokemus. Vahva teollisuustyökokemus sekä jatkuva kiinteä yhteistyö elinkeinoelämän ja yritysten kanssa varmistavat sen, että koulutuksemme takaa sinulle ne tiedot ja taidot, jotka tulevaisuudessa sinin työssäsi tulevat tarvitsemaan nopeasti muuttuvan toimintaympäristön vuoksi kehittyvässä työelämässä.

SAK-osastomme on haluttu yritysten yhteistyökumppani, ja meillä on jatkuvasti käynnissä toimintaamme kehittäviä hankkeita. Niillä olemme uudistaneet laboratorioitamme, opetusympäristöjämme sekä entisestään kehittäneet henkilökuntamme osaamista. Esimerkkinä tästä on lehdessämme esitelty uusi sähkö- ja automaatiotekniikan opetusympäristö, hybridilaboratorio. Tiivis yhteistyö sekä opetuksessa että hankkeissa alan yrityksiin varmistaa sinulle opintojesi aikana selkeän urapolun ja tarvittavat työelämäyhteydet työllistyäksesi koulutusta vastaaviin tehtäviin.

Oulun ammattikorkeakoulun sähkö- ja automaatiotekniikan ja konetekniikan osasto tekee tiivistä yhteistyötä alan yritysten kanssa. Tämän yhteistyön kautta voimme tarjota sinulle jo opiskeluaikana todellisia insinööritason työtehtäviä opettajiemme ohjauksessa. Yhteistyö avaa myös väyliä työllistymiseesi edetessäsi opiskelemissasi valmistumisvaiheeseen.

Opiskelu sekä kasvaminen ja kehittyminen valmiiksi insinööriksi ei tule olemaan aina helppoa ja vaivatonta. Oppiminen tapahtuu sinussa itsessäsi, joten oppiminen vaatii sinulta työtä ja tekoja oppimisesi eteen. Odotamme sinun panostavan opiskeluusi, mutta panostaminen ja aktiivinen työskentely tulee kuitenkin tarjoamaan sinulle oppimisen, oivalluksien ja onnistumisen iloa yhdessä opiskelukavereidesi ja henkilökuntamme kanssa. Opiskeluaikana syntyneet ystävyysuhteet kestävät usein koko elämän ajan, joten käytä yhdessä opiskelukavereidesi kanssa tämä yhteinen yksi elämäsi paras aika viisaasti, siitä nauttien sekä toistenne oppimista tukien.

Oppimisen mahdollistamiseksi käytämme nykyaikaisia oppimisympäristöjä ja opetusmenetelmiä ja opinnot ovat työelämälähtöisiä. Lisäksi tarjoamme sinulle turvallisen ympäristön ammattitaitoisten opettajien ohjauksessa kasvattaa omaa ammatillista identiteettiäsi ja kehittyä omalla urapolullasi kohti niitä työtehtäviä, joita sinä haluat tehdä valmistuttuasi.

Odotan innolla pian alkavaa yhteistä aikaamme opintojesi parissa.

TERVETULOA OPISKELEMAAN!

Helena Tolonen

koulutuspäällikkö

Sinut on valittu opiskelijaksi Oulun ammattikorkeakoulun sähkö- ja automaatiotekniikan tutkinto-ohjelmaan.

Onneksi olkoon!

Opintosi alkavat Linnanmaan kampuksella **maanantaina 23.8.2021**. Katso tarkka aloitusaika ja -paikka alla olevasta aikataulusta ja muista saapua ajoissa paikalle.

Ensimmäisten lähipäivien aikana saat tietoa oman tutkinto-ohjelmasi ja opiskelusi käytänteistä sekä tutustut henkilökuntaan ja opiskelukavereihin. Läsnäolosi on välttämätöntä sujuvan opintojen aloituksen kannalta, koska aloituspäivinä saat muun muassa ohjausta tietojärjestelmien käyttöön. Lisäksi intensiiviviikolla käynnistyvät korttikoulutukset, joissa suoritettavia kortteja tarvitset opinnoissasi ja kesätöissäsi. Aloituspäivien aikana saat myös lukujärjestyksen syksylle 2021. Tässä tiedotteessa annetut tilat ja ajat tarkentuvat maanantaina 23.8.

Sähkö- ja automaatiotekniikan tutkinto-ohjelma, insinööri (AMK)

SAU21SP1, tuutoropettaja Marjo Heikkinen

SAU21SP2, tuutoropettaja Jarkko Hurme

Maanantai 23.8.2021

10:00–12:00 Vastaanottotilaisuus ja ryhmiin jako, tila L4

12:00–13:15 Ruokatauko

SAU21SP1

13:15–15:00 Info/ tuutoropettaja Marjo Heikkinen

SAU21SP2

13:15–15:00 Info/ tuutoropettaja Jarkko Hurme

Tiistai 24.8.2021

SAU21SP1

08:00–12:00 Työturvallisuuskurssi (alkuosa)

12:00–13:15 Ruokatauko

13:15–16:00 Info/ tuutoropettaja Marjo Heikkinen

SAU21SP2

09:00–12:00 Info/ tuutoropettaja Jarkko Hurme

12:00–13:00 Ruokatauko

13:00–16:00 Matematiikka

Keskiviikko 25.8.2021

Etäpäivä (SAU21SP1 + SAU21SP2)

09:30–10:00 Tuutoropettaja, Zoom

10:00–11:00 Opo Heli Huttunen, Zoom

11:15–12:00 Tutkintovastaava Satu Vähänikkilä: hyväksiluvut, Zoom

13:30–14:30 Opiskelijoiden terveysterveyst, Zoom

14:30–16:00 Digistarttipaketti, Moodle

Torstai 26.8.2021

SAU21SP1

10:00–12:00 Info/ tuutoropettaja Marjo Heikkinen

12:00–13:00 Ruokatauko

13:00–16:00 Matematiikka

SAU21SP2

09:00–11:00 Info/ tuutoropettaja Jarkko Hurme

11:00–12:00 Ruokatauko

12:00–16:00 Työturvallisuuskurssi (alkuosa)

Perjantai 27.8.2021

09:00–11:00 Fysiikan koe

11:00–13:00 Ruokatauko

13:00–16:00 Opiskelijajärjestöjen ohjelmaa

Ohjeita opiskeluun

Opetusajat ja -paikat ilmoitetaan opiskelijoille ennen periodin alkua. Kontaktiopetukseen osallistuminen on suositeltavaa ja joissakin tapauksissa pakollista. Mikäli opintojakson toteutukseen kuuluu esimerkiksi laboratorioharjoituksia, ne tulee suorittaa niille varattuina aikoina kampuksella.

Kontaktiopetus voi olla lähiopetusta tai verkko-opetusta. On tärkeää osallistua opintojakson ensimmäiselle opetuskerralle, koska silloin esitellään opintojakson toteutus, opiskeluohjeet ja vaadittavat suoritukset.

Opiskeluvälineeksi tarvitset kannettavan tietokoneen. Lisäinformaatiota koneen vaatimuksista on tekstissä myöhemmin.

Verkko-opiskelua varten tarvitset tietokoneen lisäksi toimivan verkkoyhteyden. Langattomissa verkkoyhteyksissä on suuri riski yhteyden

katkeamisiin varsinkin haja-asutusalueilla. Lisäksi tarvitet kuulokkeet ja mikrofonin. Mikrofoni on välttämätön mahdollisia verkkokeskusteluja ja -seminaareja varten. Verkkotenttejä ja esimerkiksi kielten ja viestinnän opintoja varten saatat tarvita kameraa.

Itsenäiseen opiskeluun tulee jokaisen varata riittävästi aikaa. Opintojen aikataulu on suunniteltu siten, että kukin opintojakso suoritetaan sille varatun periodin aikana. Siten esimerkiksi Moodle-oppimisympäristössä olevat opintojaksot suoritetaan niille sovitun aikataulun mukaan. Lisäksi opiskeluun kuuluu ryhmissä tehtäviä harjoitustöitä, joihin tulee varata riittävästi opiskelijoiden yhteistä aikaa varsinaisten opetustuntien ulkopuolella.

Opiskelu on päätoimista. Normaali opiskelu-aika on 4 vuotta ja tutkinnon laajuus 240 opintopistettä eli 60 opintopistettä vuodessa. Tämä tarkoittaa keskimäärin 40 tunnin viikkotyöpänpäivästä.

Tietokone

Tulet tarvitsemaan opintojesi aikana kannettavaa tietokonetta. Opinnoissa käytetään erilaisia suunnitteluohjelmia, jotka vaativat tietokoneelta riittävästi tehoa. Suosituksena on, että tietokoneen käyttöjärjestelmä on win10 ja siinä toimii Office-ohjelmia. Tarvitset myös erillisen mikrofonin, sillä kannettavan tietokoneen mikrofoni ei toimi verkko-yhteyksissä äänen kierron vuoksi. Kameraksi riittää tietokoneen oma kamera.

Tässä vielä lisäspeksejä:

- i5-suoritin (esimerkiksi i5-6440) tai vastaava
- 16 GB Ram tai enemmän
- (FullHD-näyttö)
- OpenGL sekä DX11 yhteensopiva näytönohjain
- kiintolevy minimissään 256 SSD.

Office-ohjelman saat ilmaiseksi käyttöön koululta. Millä tahansa toimivalla kannettavalla pääset syksyllä alkuun ihan hyvin. Jos uusit koneen, kannattaa hankkia sellainen, jolla selviät koko opiskeluajan. Mikäli olet epävarma koneen hankinnasta, voit kysyä tarkempia speksejä opintojen alettua ja uusia koneen vasta sitten.

Opiskelijatunnusten hakeminen

Tarvitset opiskelijatunnukset heti maanantaina 23.8.

Uudet opiskelijat hakevat students-tunnukset Suomi.fi-palvelusta verkkopankkitunnusten avulla. **Tunnuksia voi hakea elokuun alusta alkaen.** Tunnuksen hakeminen edellyttää, että olet ottanut opiskelupaikan vastaan ja ilmoittautunut lukuvuodelle 2021–2022. Ilmoittautumisen jälkeen kuluu 2–3 arkipäivää, ennen kuin tunnusten hakeminen on mahdollista. Mikäli tunnusten hakeminen ei onnistu, tarkistathan ilmoittautumisesi Opintopolku-palvelusta. Ohjeet löytyvät osoitteesta <https://it.oamk.fi/11260>.

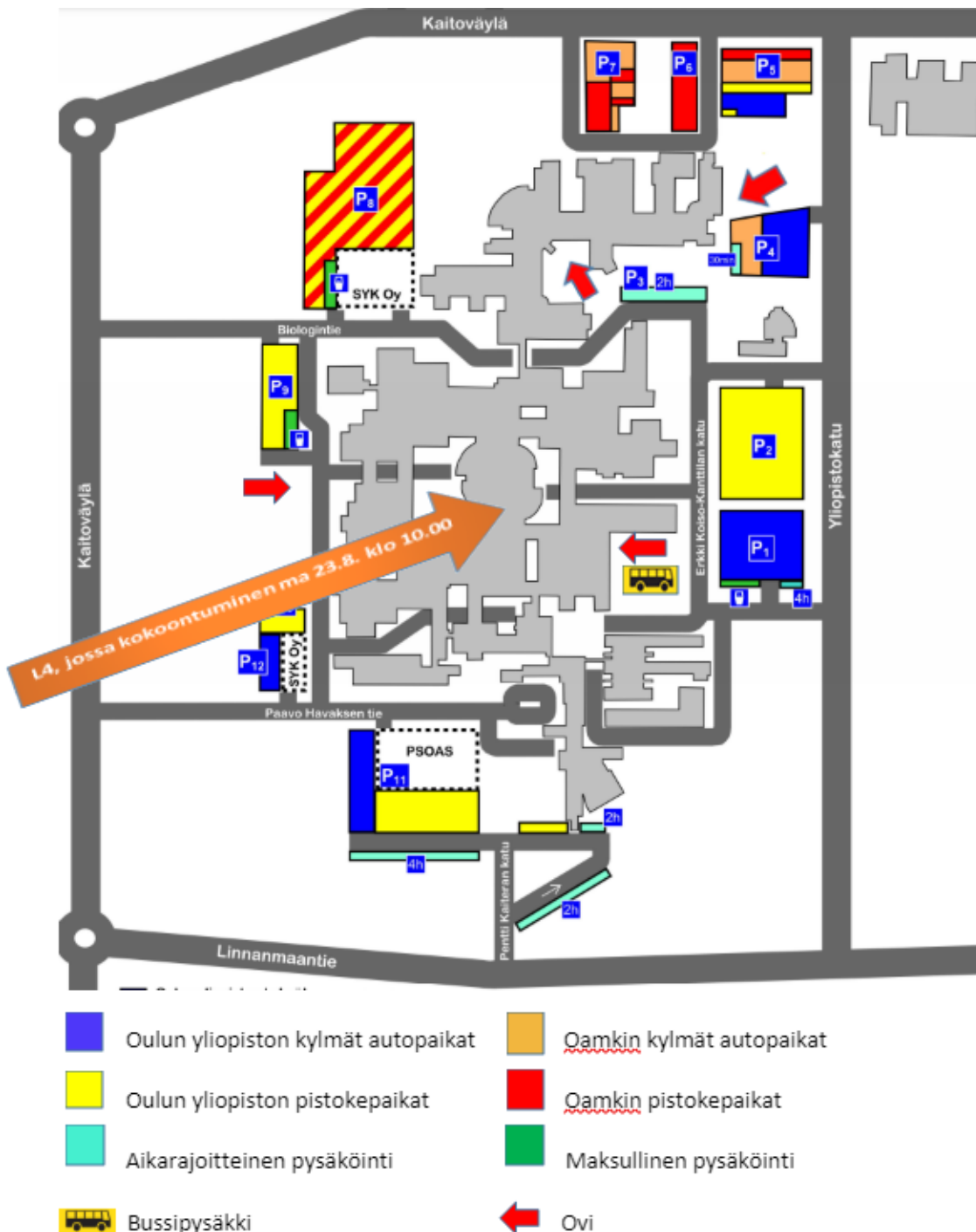
Käy kokeilemassa tunnuksia ennakkoon ennen opintojen alkamista. Ongelmatilanteissa ole yhteydessä helpdesk@oamk.fi. HUOM! Voit käydä muokkaamassa omia asetuksia vasta opiskelu-ikäsi alettua (eli ensimmäisestä opiskelupäivästä lähtien).

Mikäli sinulla ei ole suomalaista verkkopankkitunnusta, voit hakea students-tunnuksen koulutuspalveluista elokuussa. Ota mukaan henkilökortti, ajokortti, passi tms., jolla voit varmentaa henkilöllisyytesi kysyessä.

Pysäköinti

Paikoitustilaa on Linnanmaan kampuksella rajallisesti. Saapuessasi autolla pysäköi ainoastaan merkityille paikoille. 30.9.2021 saakka voit pysäköidä Oamkin kylmille autopaikoille (kartassa oranssilla) maksutta. Alueella on myös jonkin verran 2 tai 4 tunnin kiekkoapaikkoja (kartassa turkoo-silla), mutta suurimmaksi osaksi paikoitus on maksullista.

Asiakaspysäköintipaikat (kartassa vihreällä) merkitään erillisillä kylteillä ja maksu paikasta tapahtuu eParking-, Parkman- tai EasyPark-järjestelmien kautta. Lyhytaikaispysäköinti on maksullista arkipäivinä klo 8.00–16.00, ja sen hinta on noin 1 €/h + operaattorin perimä maksu, kuitenkin maksimissaan 5 €/päivä + operaattorin perimä maksu. Linnanmaalle pääsee kulkemaan kätevästi sekä bussilla että pyörällä.

Karttaa muunneltu osoitteesta: <https://www.oulu.fi/sites/default/files/content/Linnanmaan%20autopaikka-alueet%204.11.2020.pdf>

Tuutorit tukenasi

Tuutorit infoavat sinua opintoihin liittyvissä asioissa. Tuutoropettajat kulkevat rinnallasi koko opintojen ajan. Ensimmäisen vuoden tuutoropettajat Marjon ja Jarkon tapaat heti intensiiviviikolla. Myös tuutoropiskelijat ovat tukenasi koko ensimmäisen vuoden ajan.

Marjo Heikkinen, tuutoropettaja

Kotoisin: Simosta

Ikä: kymmenen vuotta enemmän kuin haluaisi olla

Koulutus: FM, englantilainen filologia

Opetettavat aineet: englanti, Intercultural Competences

Harrastukset: koiran kanssa ulkoilu, DIY, veneily, sienestys.

Muuta: Haluan kannustaa opiskelijoita kommunikoimaan ja ottamaan elämää vähemmän vakavasti. Mokat on sallittuja ja apua kannattaa aina kysyä.

Jarkko Hurme, tuutoropettaja

Kotoisin: Ulvilasta

Ikä: entinen nuori

Koulutus: FL, sovellettu matematiikka

Opetettavat aineet: matematiikka

Harrastukset: Maastopyöräily, juoksu ja uinti ovat lempiharrastuksia. Muutoinkin aktiivista ulkoiltoa edesauttaa lisäksi koiran kanssa ulkoilu.

Muuta: Hyvä ruoka, parempi mieli on totta joka sana. Pidän ruoanlaitosta ja illastamisesta perheen ja ystävien kanssa. Musiikin suhteen olen melko laajaskaalainen kuluttaja, lukemista yritän harrastusvalikoimaan nostaa.

Sami Konttila, tuutoropiskelija

Kotoisin: Oulu

Suuntautumisvaihtoehto: sähkötekniikka

Harrastukset: salitreeni, thainyrkkeily, calisthenics (kehonpainourheilu)

Motto: It always seems impossible until it's done. You can do it.

Muuta: Muistakaa rakkaat opiskelijat lukea koulun sähköpostia!

Hannu Vuolo, tuutoropiskelija

Kotoisin: Tornio

Suuntautumisvaihtoehto: automaatiotekniikka

Harrastukset: roolipelit, videopelit, hölkkä, dataaminen, onhan noita kiinnostuksen kohteita

Motto: Älä oletta, kysy.

Muuta: Rauhasa alotellaan opiskelut, ei kannata hosua.

Jere Liuska, tuutoropiskelija

Kotoisin: Seinäjoki

Suuntautumisvaihtoehto: automaatio

Harrastukset: kuntosali ja moottoripyöräily

Motto: "Mitä isompi vika, sitä isompi leka."

Ville Kuosa, tuutoropiskelija

Kotoisin: Koko iän asunut Oulussa

Suuntautumisvaihtoehto: automaatiotekniikka

Harrastukset: pelaaminen

Motto: Ei kai siinä ku hoitaa pois.

Muuta: Ei ole tyhmiä kysymyksiä, on vain tyhmiä vastauksia!

Santeri Halonen, lempinimeltäni Tente, tuutoropiskelija

Kotoisin: Oulussa määhän oon aina asustellut

Suuntautumisvaihtoehto: automaatiotekniikka

Harrastukset: frisbeegolf ja sulkapallo, esineiden/asioiden purkaminen ja kokoaminen

Motto: Oli miten oli, niin kyllä näin on!

Muuta: Opiskelijaelämä tuo eteesi paljon uusia mahdollisuuksia, käytä niitä hyväksesi!

Sara-Sofia Tapio, tuutoropiskelija

Kotoisin: Keminmaa

Suuntautumisvaihtoehto: automaatiotekniikka

Harrastukset: seinäkiipeily ja Sali

Motto: Never stop the madness ja kohta vedetään

Ilkka Hyväri, tuutoropiskelija

Kotoisin: Kajaanista

Suuntautumisvaihtoehto: sähkö

Harrastukset: kuntosali, jääkiekko, frisbeegolf

Motto: Miksi tehdä tänään jotain, minkä voit jättää tekemättä huomennakin?

Benjam "Penkku" Palosaari, tuutoropiskelija

Kotoisin: Tornio

Suuntautumisvaihtoehto: automaatio

Harrastukset: ei mitään vakituista

Muuta: Muistakaa pitää hauskaa!

Eemil Kaikkonen, **tuutoropiskelija**

Kotoisin: Haukipudas

Suuntautumisvaihtoehto: sähkötekniikka

Harrastukset: kuntosali, eräily, muut hauskat liikuntamuodot

Motto: Ei tässä mihinkään hoppu ole.

Muuta: Ottakaa kaikki irti kouluajasta ja kaikki asiat kokemuksena (:

oamk_satko

facebook.com/OamkSatko/

https://www.oamk.fi/images/Oamk_kone/SAK-erikoisnumero.pdf

Linnanmaan kampuksen osoite on **Yliopistokatu 9, 90570 Oulu.**

Ajo-ohje:

<https://www.oamk.fi/fi/oamk/yhteystiedot>

Kampuskartta:

https://www.oamk.fi/images/pdf/oamk_yleinen_pohjakuva_linnanmaan_kampus_a4_091120.pdf

Kampusnavigaattori:

<https://www oulu.fi/yliopisto/oulu-campus-navigator>

Nähdään maanantaina 23.8.!

Tuutorit

Mihin sinä valmistut?

Sähkö- ja automaatiotekniikan insinööriopiskelijat tulevat opiskelemaan monista eri lähtökohdista: toiset suoraan lukiosta tai armeijasta, toiset taasen haluavat päästä vastuullisiin työtehtäviin tai vaihtaa alaa usean työvuoden jälkeen. Yhteisenä tekijänä kaikille opiskelijoille on kuitenkin kiinnostus tekniikkaa kohtaa, avoin mieli, oikea asenne ja halu työllistyä alalle, joka on enenevässä määrin yleistymässä meidän jokapäiväisessä elämässämme.

Tässä artikkelissa sähkö- ja automaatiotekniikan pian valmistuvat insinööriopiskelijat kertovat omista urapoluistansa.

Susanna Sovio-Veikkolainen

Susanna on kolmannen vuoden sähkötekniikan insinööriopiskelija ja suorittaa kesän 2021 ammatillista harjoittelua SSAB Raahessa työnjohtajainsinöörinä. Hän on 30-vuotias ja aiemmalta koulutukseltaan merkonomi, lähihoitaja ja lasten ja nuorten erityisohjaaja.

Sähkötekniikka herätti Susannan mielenkiinnon, sillä se tarjosi hänelle ammatillisia haasteita, jotka mahdollistavat entistä mielekkäämmän työajan ja palkan. Sähköteknologioiden käyttö erilaisissa uusissa sovelluskohteissa on myös kasvanut viime aikoina, joten sähkön tarjoamat useat työllistymismahdollisuudet eri toimialoille kiinnostavat. Sähkötekniikan insinööreille on kasvava kysyntä.

Parasta sähkötekniikan opiskelussa on ollut Susannan mielestä uuden oppiminen, luokan tiimihenki ja opettajilta saatu tuki. Sähkötekniikan opiskeluyhteisö on kompaktin kokoinen ja tiivis. Haasteita opiskeluun ovat Susannalle tuoneet perheellisenä ihmisenä aikataulut ja asuminen Raahessa, kun koulu on ollut Oulussa, mutta haasteet on tehty voitettavaksi. Susanna on valmistumassa insinööriksi puoli vuotta suunniteltua etujassaan.

Susanna työskentelee insinöörinä koulutustansa vastaavassa työssä jo toista kesää, eli jalka on jo tukevasti asetettu työelämään. Tänä kesänä hän on työnjohdossa insinöörinä ja on myös hakenut sähkötyönjohdon tehtäviin SSAB:lle. Kevään 2021 aikana toteutti SSAB:lle kurssiprojektin, jossa hän kehitti häiriönkirjausjärjestelmän sovelluksen polttoleikkauskoneelle.

Syksyllä Susanna aloittaa opinnäytetyön tekemisen niin ikään SSAB:lle ja kokee, että Oamkin sähkötekniikan koulutuksesta saaduista opeista on ollut suuri hyöty työelämässä. Ilman Oamkista hankittua koulutusta Susanna ei voisi työskennellä nykyisissä tehtävissään. Erityisesti automaatioon ja tiedonsiirtotekniikoihin liittyneet kurssin ja koulutuksesta saatu kokonaisvaltainen ymmärrys sähkötekniikasta on parasta antia, jonka avulla Susannan työskentely sähkötekniikan erityisasiantuntijana onnistuu.

Sähkötekniikkaa Susanna suosittelee innokkaille ja motivoituneille tekijöille. Opiskelu myös vaatii työtä, matemaattistakin ymmärrystä ja myös sinnikkyyttä tarvitaan! Jos olet aidosti kiinnostunut uusista teknologioista ja siitä, miten ne tulevaisuudessa tulevat kehittymään, sähkötekniikan ala sinua varten.

Uusille opiskelijoille Susanna toivottaa hyvää asennetta, jaksamista ja avointa mieltä opintoja

kohtaan. Varsinkin alussa opiskelu voi olla työntäyteistä kurssien suorittamista. Susanna muistuttaa, ettei tarvitse pelätä lähestyä tuutoropiskelijoita tai -opettajia – he ovat opiskelijoita varten ja tukevat opinnoissa. Ja ennen kaikkea uudet opiskelijat muistakaa, että asenne on se, joka ratkaisee!

Eveliina Natunen

Eveliina on kolmannen vuoden automaatiotekniikan insinööriopiskelija, ja hänellä on ennen Oamkiin tuloa opiskelutaustana lukio ja merkonomin tutkinto. Hän pääsi heti valmistuttuaan 19-vuotiaana töihin Espanjaan, jossa vietti työskennellen viisi vuotta, ja sen jälkeen työskenteli vielä Ruotsissa kaksi vuotta. Ulkomaan kokemusten jälkeen edessä oli pienoinen elämänmuutos ja muutto Ouluun opiskelemaan insinööriksi. Nyt 29-vuotiaana Eveliina valmistuu ensi vuonna automaatiotekniikan insinööriksi ja työskentelee jo alalla kesätöissä suunnittelijana.

Rovaniemeltä kotoisin oleva Eveliina halusi hieman lähemmäs kotikonttuja opiskelemaan ja valitsi Oulun opiskelukaupungiksi, koska kaupunki on sopivan kokoinen, palvelut ovat hyvin tarjolla ja liikenneyhteydet joka suuntaan ovat loistavat. Eveliina tutki ennen yhteishakua laajasti eri oppilaitosten tarjontaa. Oamk valikoitui muiden ammattikorkeakoulujen joukosta sen monipuolisten opiskelumahdollisuuksien vuoksi. Vapaavalintaisia opintoja voi valita monipuolisesti eri aloilta tai myös yliopiston tarjonnasta.

Automaatiotekniikan tutkinto-ohjelma valikoitui insinöörialoista sen takia, koska alalla on hyvä työllistyminen ja haaveena oli työllistyä suunnittelemaan kokonaisvaltaisia järjestelmiä, jotka koostuvat useista eri ohjelmista ja laitteista. Harmonisesti toimivat järjestelmät kiehtovat Eveliinaa.

Opiskeluissa on ollut Eveliina mielestä parasta luokkakaverit, hyvät opettajat ja projektityöharjoittelu, jossa pääsi soveltamaan opittua teoriaa käytäntöön. Haasteita opintoihin toi, kun aiemmista opinnoista oli hieman aikaa. Opinnot lähtivät

kuitenkin ihan perusjutuista liikkeelle matematiikassa ja fysiikassa, mikä helpotti aloitusta.

Kesätöihin suunnittelijainsinööriksi Eveliina pääsi Ouluun Insta Automation -nimiseen yritykseen. Aiempina kesinä Eveliina on työskennellyt insinöörinä muun muassa teknisessä tuessa. Eveliinan työtehtävät koostuvat pääasiassa PLC-ohjelmoinnista ja muista suunnittelutehtävistä. Myös esimerkiksi kytkentäsuunnitelmien tekeminen voi olla osa hänen työtehtäviään. Hän suunnittelee työssään esimerkiksi tehtaille osaprosessien automatisointeja eli sitä, miten prosesseissa ohjataan erilaisia venttiilejä ja pumppuja automaattisesti. Työhön liittyy myös käyttöliittymän suunnittelu, ja sitä tehdään yhteistyössä prosessihoitajien kanssa. Myös käyttöönotto kuuluu osaksi järjestelmien suunnittelua.

Koulutus on vastannut työtehtäviä, joita Eveliina on tehnyt, ja koulussa opittuja teorioita on helppo soveltaa muihin automaatiotekniikassa käytettyihin tekniikoihin.

Opiskelu vaatii loogisia päättelytaitoja, mutta jokainen oppii mitä tahansa, kunhan vain asenne ja motivaatio ovat kohdillaan. Motivaatio on tärkeä osa opintoja, sillä et opiskele ketään muuta kuin itseäsi ja omaa tulevaisuuttasi varten. Jokaisesta voi tulla insinööri!

Aleksi Tarvainen

Aleksi on pohjakoulutukseltaan kiinteistösähköasentaja, eli hän on opiskellut sähkö- ja automaatiotekniikan perustutkinnon OSAOlla. Jo ennen armeijaa hänellä oli tavoite päästä työssään sähkötekniikan parissa aiempaa vastuullisempiin tehtäviin. Armeijan jälkeen Aleksi aloitti insinööriopinnot Oamkissa ja nyt 25-vuotiaana hän valmistuu sähkötekniikan insinööriksi.

Opinnäytetyönsä Aleksi teki oululaiselle kansainväliselle raskaiden dieselmoottoreiden testaus- ja suunnittelupalveluita tarjoavalle Proventia Oyille. Työssä suunniteltiin johtosarjan testauspöytä yrityksen omille tuotteille, jotta johtosarjojen testausprosessi nopeutuisi ja paranisi. Työ onnistui hyvin, ja Aleksi jäi työskentelemään yritykseen.

Parasta opinnoissa Aleksin mielestä oli vaihto-opiskelu vuonna 2019 Pohjois-Alankomaissa Groningenissa, jossa hän vietti puoli vuotta. Tuona aikana pääsi tutustumaan kansainväliseen opiskeluun ja opiskelijakulttuuriin, ja muistoiksi jäi lukuisia

kokemuksia ja useita kavereita eri puolilta Eurooppaa. ”Vaihtoon kannattaa lähteä, sillä silloin oppii käyttämään alan englanninkielistä sanastoa ja sähkötekniikan alalta teoriatietoa löytyy parhaiten englanniksi”, toteaa Aleks. Vaihdoissa pääsee myös näkemään suomalaisen opetuksen eron kansainväliseen opetukseen. Aleks teki vaihtopiskelujen aikana yritysprojektin Eekels Technology B.V. -nimiselle yritykselle. Kielitaito kehittyi hurjasti vaihdossa ollessa, ja Aleks kirjoitti lopulta opinnäytetyönsäkin englanniksi.

Opinnoista on ollut niin opinnäytetyössä kuin työskentelyssäkin apua. Erityisesti projektityökurseista Aleks on kokenut saavansa lisäarvoa ja näiden tukevan jo aiemmin hankittua osaamista sähköalalta. Yrityksissä kaikki työt tehdään tiimeissä projektitöinä, joten kommunikation tärkeys ja muu projektien hallinnan osa-alueiden onnistunut koordinaatio ovat tärkeitä taitoja, joita arvostetaan yrityksissä.

Sähkö- ja automaatiotekniikka sopii Aleksin mielestä suunnittelijasieluille ja niille, jotka tykkäävät työskennellä tiimeissä. Sekä heille, jotka haluavat kehittää vanhoista ideoista entistä parempia ja kehittää itse ratkaisuja, joita ei ole ennen nähty.

Aleks suosittelee kaikille vaihtoon lähtöä, joka avartaa käsitystä maailmasta ja siitä, missä

mennään muualla maailmassa. Vaihtoon lähtö ei ole taloudellisesti mahdotonta, sillä tätä varten saa haettua erilaisia tukia.

Lotta Heikkinen

Alun perin merkonomiksi valmistunut Lotta halusi vaihtaa tekniikan alalle ja hakeutui valintakokeisiin ensimmäisenä valintanaan rakennusarkkitehtien tutkinto-ohjelma. Sattumalta sähkö- ja automaatiotekniikka oli valikoitunut toiseksi vaihtoehdoksi ja Lotta päätyikin opiskelemaan sähkötekniikkaa.

Opiskeluissa Lotta pääsi alun totuttelujen jälkeen tekniikan alasta jyvälle, ja hän onkin tykännyt paljon opinnoista. Nyt Lotalla on menossa kolmas vuosi sähköinsinööriopinnoissa.

Yksi opiskelujen parhaista puolista on ollut kaverit, joiden kanssa on voinut jakaa ajatuksia ja tehdä koulujuttuja, koska yksin olisi ollut aika raskasta. Mielekkäin kurssi oli Lotan mielestä kolmantena vuotena toteutettu yritysprojekti Oulu Energia Urakoinnille, jossa Lotta pääsi parinsa kanssa päivittelemään sähkösuunnittelukaavioiden dokumentaatiota. Projektiharjoittelupaikasta löytyi myös seuraavan kesän työpaikka.

Kesätoissa työnkuva on edelleen sama eli sähkösuunnittelukaavioiden kanssa työskentelyä.

Tästä kesätyöstä saa kokemusta ja motivaatiota tuleviin insinööri- ja opinnäytetyöhön.

Sähkö- ja automaatiotekniikka kannattaa valita, jos haluaa kokeilla jotain uutta niin kuin Lotta. Rohkeus hakea insinööriopintoihin kannattaa, ja tarve sähkö- ja automaatiotekniikan insinööreille on työmarkkinoilla suuri. Motivaatio ja asenne ovat opiskelussa asiat, jotka ratkaisevat.

Terveisiksi uusille opiskelijoille Lotta toivottaa tsemppiä opintoihin. Opiskeluajasta kannattaa nauttia. Asiat opitaan ryhmätyöllä ja avoimella keskustelulla opiskelijakavereiden kanssa.

Minna Pirilä

36-vuotias Minna harrastaa metsästystä ja elokuvien katselua. Minnalla on myös neljä koiraa.

Aiemmalta koulutukseltaan Minna on lähihoitaja, hammashoittoon suuntautuen. Innostus insinööriopintoihin lähti, kun hän työskenteli miehensä firmassa Sähkö-Artpe Oy:ssä.

Haastavinta on ollut opiskelemaan opiskelu ja perheellisen elämän yhdistäminen opiskeleeseen. Opiskelusta on kuitenkin tehnyt mielekkään mukavat opettajat, joita oli helppo lähestyä ja joilta kysyä apua. Yritysprojektin toteuttaminen Oulu Energia Urakointi Oy:lle oli kohokohta opiskeluissa. Projektissa toteutettiin sähkökaavioiden dokumentoinnin päivitys Kiertokaari Oy:lle.

Opinnäytetyön Minna teki Sähkö-Artpe Oy:lle aiheenaan omakotitalon KNX-keskuksen ohjelmointi. Tuotantopainotteisen harjoittelun hän suoritti myös Sähkö-Artpe Oy:lle viime syksynä. Yhtenä tavoitteena Minnalla oli opinnoissaan sähköpätevyyden SP1:n hankkiminen. Tämän pätevyyden hankkiminen on valmentanut häntä paljon työelämää varten, ja pätevyydestä onkin ollut paljon apua.

Erityisesti Minna on opinnoissaan oppinut hankkimaan tietoa ja sen soveltamista käytäntöön. Itseopiskelu onkin yksi korkeakouluopiskelussa vaadittavista taidoista. Matemaattisesti ei kuitenkaan tarvitse olla hirmu lahjakas, vaan kaikki tarvittavat tiedot opitaan kursseilla ja työtä tehdessä rutinoituu laskemaan tuttuja kaavoja.

Terveisinä uusille opiskelijoille Minna toteaa, että uskaltakaa pyytää opettajilta apua. He osaavat parhaiten neuvoa opiskeluissa. Rohkeasti vaan, niin hyvä tulee!

Mainio valinta

Hyvä opiskelija, tervetuloa opiskelemaan sähkö- ja automaatiotekniikan tutkinto-ohjelmaan. Tarkastelen artikkelissa lyhyesti alojen historiaa ja kehitystä. Molempien alojen koulutus perustuu käytännönläheiseen ja työelämälähtöiseen koulutukseen sekä yritys yhteistyöhön. Koulutuksen keskeiset osat toteutetaan hybridilaboratorion moderneissa oppimisympäristöissä. Laboratoriotyöskentely antaa erinomaiset valmiudet erikoistua omaan alaan yritysten tarjoamissa työelämäprojekteissa. Sähkö- ja automaatiotekniikan tutkinto-ohjelma tarjoaa oivallisen mahdollisuuden työllistyä pohjoissuomalaiseen teollisuuteen.

Oulun teknillisessä oppilaitoksessa sähkö- ja automaatiotekniikan koulutus on aloitettu 1940-luvun loppupuolella. Koulutuksen painopiste siirtyi tietotekniikkaan 1990-luvun puolivälissä. Automaatiotekniikka palautui omaksi koulutusalaaksi Oamkissa vuonna 2001, ja nykymuotoinen sähkö- ja automaatiotekniikan tutkinto-ohjelma syntyi vuonna 2013.

Uudistuneeseen tutkinto-ohjelmaan tarvittiin luonnollisesti uusia opettajia ja uusia oppimisympäristöjä. Olemme saaneet viimeisten vuosien aikana viisi uutta asiantuntijaa opetustehtäviin, ja nykyään meillä on 10 asiantuntijaa opetustehtävissä. Lisäksi olemme käyttäneet opetuskäyttöön tuleviin laite- ja muihin teknologiainvestointeihin yli 4 Me kuluneiden vuosien aikana. Tämä kehitystyö on jatkuvaa, ja tälläkin hetkellä meillä on meneillään ja haussa useita kehityshankkeita. Koulutuksen jatkuva kehittäminen ja nykyaikaisen opetuksen toteuttaminen on meille elintärkeää, ja kehitämme toimintaa jatkuvasti yhdessä yritysten ja opiskelijoiden kanssa.

Sähköalan painopistealueet ovat sähköön tuotanto, jakelu ja käyttö sekä sähköinen talotekniikka. Automaation painopistealueet ovat prosessi-, tuotanto- sekä rakennusautomaatio. Lisäksi merkittäviä osaamisalueita ovat automaation informaatiotekniikka sekä tuotannon käynnissäpitoa tukevat oppiaineet.

Opiskelu rakentuu neljän vuoden vuosikohtaisille teemoille siten, että 1. vuonna opiskellaan suuntautumisvaihtoehdon valintaan tähtäävää ammatillista perustaa ja yleisaineita, 2. vuonna syvennetään alakohtaista ammatillista perustaa, 3. vuonna opiskellaan syventäviä ammattiaineita, jotka pohjautuvat laboratoriossa tehtäviin projekteihin, ja 4.

vuonna opinnot keskittyvät ammatillisiin erikoistumisopintoihin tyypillisesti yritysten tarjoamista aiheista. 4 vuoden teema on siis työelämään siirtyminen, jota tuetaan muun muassa tutoroinnin avulla.

Tutkinto-ohjelman kulmakivi on tuottaa opiskelijoille yhteistyöyritysten edellyttämää osaamista. Viimeisten kahdeksan vuoden aikana olemme tehneet yhteistyötä noin 200 yrityksen kanssa. Tyypillinen yhteistyö liittyy hanketoimintaan, harjoitteluun, yritysprojekteihin tai opinnäytetöihin. Nämä yritykset voivat olla pieniä mikroyrityksiä tai suuria teollisuuslaitoksia kuten SSAB ja kaikkea siltä väliltä. Jokin näistä on juuri oikea myös sinulle!

Tero Hietanen on automaatiotekniikan lehtori

Sähkötekniikka suuntautuu tulevaisuuteen

Tuskin keneltäkään on jäänyt huomaamatta, että yhteiskuntamme sähköistyy yhä enenevässä määrin. Sähkön tuotanto-, siirto- ja jakelujärjestelmän edellytetään toimivan luotettavasti. Energian tuotannossa ja käytössä ollaan laajalti siirtymässä CO₂-päästöjä vähentäviin ratkaisuihin. Nämä trendit luovat sähköalalle merkittäviä positiivisia haasteita. Sähköalan ammattilaiset vastaavat siitä, että sähkön tuotanto, siirto ja jakelu sujuvat nyt sekä jatkossakin turvallisesti, luotettavasti ja häiriöttömästi erilaisiin kohteisiin, joissa se lämmittää, valaisee, pyörittää tuotantoa ja liikuttaa ajoneuvoja energiatehokkaasti ja päästöttömästi. Sähköinsinöörikoulutuksemme antaa valmiudet kohdata mielenkiintoisia haasteita ja kehittää uusia ratkaisuja nopeasti kehittyvällä alalla.

Opinnot alkavat panostaen teemoihin, jotka ovat yhteisiä kaikille tekniikan aloille. Niissä vahvistetaan matemaattis-luonnontieteellistä osaamista ja kehitytään kieli- ja viestintätaitoissa. Näiden ohella tutustutaan sähkö- ja automaatiotekniikan perusteisiin. Harjoitus- ja projektitoissa toimitaan pienryhmissä, joissa sovelletaan eri kursseissa opittuja tietoja käytäntöön, tutustutaan mittalaitteiden käyttöön ja analysoidaan ja hyödynnetään niiden keräämää mittaustietoa. Usein tavoitteena on tutkia sähköilmiöitä tai selvittää laitteiden ja järjestelmien toimintaperiaatteita sekä löytää toimivia ratkaisuja alan kehityskohteisiin. Samalla kun opitaan hankkimaan tietoa ja soveltamaan sitä käytäntöön, harjaantuvat myös tiimi- ja projektityöskentelytaidot.

Opiskeluympäristönä hybridilaboratorio

Sähkötekniikan järjestelmiin ja niiden ominaisuuksiin tutustutaan uudessa hybridilaboratoriossamme, jonka sähkö- ja energiaverkko ja niihin liitetyt järjestelmät edustavat alan uusinta teknologiaa. Laitteet ja järjestelmät ovat jo käyttökunnossa, mutta niihin on vielä tulossa lisää opetus- ja tutkimuskäytössä hyödyllisiä sovelluksia sekä etäkäyttömahdollisuuksia.

Kuva 1. Sähkötekniikkaa opitaan käytännössä

Sähkön erityispiirteinä on se, että meidän on lähes mahdotonta havaita sitä omien aistiemme avulla. Paljain silmin emme näe elektronien liikettä. Sähkö- ja magneettikenttiinkin on syytä olla tutustumatta omien aistiemme avulla ja tyytyä havaitsemaan ja mittaamaan niitä ainoastaan kyseiseen tarkoitukseen kehitettyjen mittalaitteiden avulla. Sen sijaan sähkölaitteiden aikaansaama liike, valo ja lämpö ovat kaikille tuttuja.

Jos ihminen jostakin syystä joutuu osaksi virtapiiriä tai liian lähelle sähköpurkauksen aiheuttamaa valokaarta, syntyy erittäin lyhyessä ajassa hyvin vakavia seuraamuksia. Jotta sellaisilta vältyttäisiin, pitää sähköammattilaisten osata turvalliset työtavat ja -menetelmät toimia niiden mukaisesti.

Sähkö- ja sähkötyöturvallisuuden varmistaminen on osa insinöörin työtä

Sähkötyöturvallisuusasioiden hallinta sisältyykin sähköalan keskeiseen ammattiosaamiseen. Työtehtävissä vastataan siitä, että sähkösuunnittelu ja -urakointi tuottavat turvallisia ja tarkoituksenmukaisia lopputuloksia asiakkaille. Asennustöissä huolehditaan sekä omasta että työkaverien työturvallisuudesta. Siinä pelkkä tietokaan ei riitä, vaan myös asenteen tulee olla kohdallaan.

Sähkö- ja sähkötyöturvallisuus ovatkin keskeisenä teemana alan opinnoissa eri vuosikursseilla. Niitä opiskellaan sekä erikseen että integroituna eri ammattiainekursseihin. Soveltamiseen tarjoutuu mahdollisuus laboratoriokursseilla ja työharjoittelu- paikoissa.

Ammattikäyttöön tarkoitettuihin suunnittelu- ja mitoitusohjelmistoihin aletaan tutustua jo ensimmäisellä vuosikurssilla, ja niitä käytetään sitä enemmän, mitä pitemmälle opinnot etenevät. Näin

luodaan valmiudet erilaisiin suunnittelu- ja mitoitustehtäviin, joita työtehtävissä tarvitaan.

Sähkötekniikan insinööriksi?

Jo ensimmäisen opintovuoden aikana valitaan suuntautumisvaihtoehto, jonka ammattiopintoihin koulutus painottuu enenevässä määrin toisesta vuosikursista eteenpäin. Ensimmäisen vuoden aikana on jo tutustuttu sähkötekniikan perusteisiin, joten ”oomit”, käämit sekä monet muut sähkötekniikan perusasiat ovat tulleet tutuiksi. Sähkötekniikassa paneudutaan kakkosvuonna keskeisiin sähköjärjestelmiin, laitteistoihin ja komponentteihin sekä niiden toiminta- ja soveltamisperiaatteisiin. Rakennusten sähköjärjestelmät ja niiden tärkeimmät komponentit sekä asennus-, mitoitus- ja suojausperiaatteet tulevat tutuiksi. Sähkökoneiden toimintaperiaatteet, ominaisuudet ja sovelluskohteet samoin kuin sähköntuotanto- ja siirto- ja jakelujärjestelmät käydään läpi omilla kursseillaan. Niiden puitteissa tutustutaan myös paikallisiin alan yrityksiin, joihin järjestetään silloin tällöin vierailuja. Yritysten asiantuntijoita käy myös vierailemassa ja luennonimassa oppitunneillamme esittelemässä alan teknologiaa, tuotteita ja sovelluksia sekä omaa toimintaansa.

Sähköinsinöörikoulutuksemme opintosisällöt on suunniteltu sellaisiksi, että ne täyttävät Sähköpätevyys 1:lle asetetut, opintojen sisältöä ja laajuutta koskevat vaatimukset. Kolmantena opintovuotena panostetaan erityisesti sähkönsiirto- ja jakelujärjestelmiin sekä vaativien rakennuskohteiden ja teollisuuden sähkölaitteistojen suunnitteluun, käyttöönottoon sekä käyttö- ja kunnossapitotoimintaan. Kolmannen vuoden loppupuolella ollaankin jo tilanteessa, jossa olet suorittanut kaikki sähköpätevyteen vaadittavat opintosisällöt riittävässä laajuudessa. Kun sähköinsinööritutkinnon suorittuasi olet hankkinut riittävästi oikeanlaista työkokemusta ja suorittanut hyväksytysti TUKESin sähköturvallisuustutkinnon S1:n, voit anoa ja saada SETIn myöntämän sähköpätevyden. Se oikeuttaa toimimaan sähkötöiden ja -käytön johtajana muutamia poikkeusaloja lukuun ottamatta kaikissa pien- ja suurjännitekohteissa.

Kolmannen vuosikursin viimeinen opintosuoritus suuntaakin vahvasti työelämän haasteisiin. Kyseisestä yritysprojektikursista on oma artikkeli tässä julkaisussa.

Kuva 2. Heikki Kurki on sähkötekniikan yliopettaja

Viimeinen opintovuosi painottuu suuntaaviin opintoihin, jotka keskittyvät ajankohtaisiin aiheisiin ja vahvistavat työelämävalmiuksia. Uusia teemoja ja oppimiskohteita löytyy myös läheltä eli hybridilaboratoriomme älysähköverkon järjestelmistä. Sen puitteissa voi opiskella muun muassa saarekekäyttöä eli tilanteita, joissa irrottaudutaan valtakunnan sähköjakelusta ja tuotetaan tarvittava sähkö omilla laitteilla. Kulutusjoustotilanteissa sopeutetaan oma tuotantoa ja kulutusta sähköntuotannon markkinahinnan tai valtakunnanverkon tehotasapainon ohjaamana. Niissä tilanteissa keskeisessä roolissa ovat laboratorion järjestelmään liitetyt sähkövarastot, jotka muodostuvat akustosta, superkondensaattoreista ja varavoimageneraattorista. Tehotasapainon hallintaan osallistuvat myös laboratorion sähköverkkoon liitetyt sähköautojen latauspisteet.

Tutkintoon sisältyy myös muutamia vapaavalintaisia kursseja, joissa syvennetään jo opittua tai laajennetaan osaamista uusille aloille. Oppilaitoksen tiloissa tapahtuvan opiskelun sijasta voit valita tarvittavien opintopisteiden kerryttämisen tuotantopainotteisessa (TUPA) harjoittelussa, jossa opitaan uutta ja saadaan vastuuta alan työtehtävissä.

Viimeinen opintosuoritus on opinnäytetyö, joka on tyypillisesti ammattialaan liittyvä tutkimus- tai kehitystehtävä. Toimeksiannot opinnäytetöihin saadaan yleensä alan yrityksistä ja organisaatioista. Erittäin usein käy niin, että opinnäytetyön tekijä saa toimeksiantajayrityksestä ensimmäisen työpaikan sähköinsinöörinä. Se on paras todistus siitä, että opiskeluaikana on pystytty keskittymään oikeisiin asioihin.

Automaatiotekniikalla helpotetaan ihmisten elämää huomaamatta

Automaatiotekniikka taipuu moneksi. Automaatiotekniikka on mukana lähes kaikessa arkipäivän toiminnoissamme. Juomakelpoinen vesi ja syömämme ruoka valmistetaan automatisoidussa ja automaation avulla valvotuissa prosesseissa ja tuotantolinjoissa. Huoneiston lämpötilan ja ilmastoinnin säätöön on osallisena automaatio. Teolliset kokoonpano- ja tuotantolinjat toimivat automaation valvonnan alaisena. Nykyaikaiset ajoneuvot sisältävät suuren määrän automaatiota ja älykkäitä mittalaitteita. Automaatiota on joka paikassa ja toisaalta ei missään. Automaation toimintaa ei yleensä tule edes ajatelleeksi, mikäli järjestelmät toimivat moitteetta.

Automaatio, nimestään huolimatta, ei toimi ilman ihmistä. Ihmistä tarvitaan kehittämään ja ylläpitämään automaation avulla ohjattuja toimintoja. Automaation, robotiikan ja erityisesti tekoälyn kehitymistä rajoittavat eniten osaavan työvoiman puute. Tähän tarpeeseen pyrkivät automaatiota tarjoavat oppilaitokset omalta osaltaan vastaamaan.

Oamkin sähkö- ja automaatiotekniikan tutkinto-ohjelmassa aloittaa vuosittain yli sata opiskelijaa. Ensimmäisen yhteisen vuoden jälkeen osa opiskelijoista jatkaa automaatiotekniikan ja osa sähkötekniikan syventävien opintojen parissa. Automaatiotekniikassa opiskellaan muun muassa automaation projektointia, suunnittelua ja käytännön toteutuksia. Teollisuuden ja rakennusten kunnossapitoa ja mittaustekniikkaa sekä robotiikkaa on myös mukana kurssitarjonnassa. Uusia jatkuvasti kehittyviä tekniikoita käydään niin ikään läpi. Näistä esimerkeinä ovat vaikkapa älykkäisiin sähkölaitteisiin ja teolliseen internetiin liittyvät kurssit.

Automaatioinsinöörin toimenkuva on hyvin moninainen.

Automaatioinsinööri voi toimia esimerkiksi suunnittelijana, ohjelmoijana, käynnissäpitoinsinöörinä, ostajana, myyjänä, tiimipäällikkönä, projektipäällikkönä, tuotepäällikkönä, asiantuntijana, käyttöönottajana, kouluttajana tai vaikkapa tehtaanjohtajana. Vastavalmistuneiden automaatioinsinöörien työllistyminen alaa vastaaviin tehtäviin on korkealla tasolla. Tähän suurimpana syynä on pula sähkö- ja automaatioinsinööreistä. Vuosina 2020–2021 Oamkista valmistuneiden sähkö- ja automaatioinsinöörien työllisyysaste oli noin 90 %. Näistä henkilöistä alaa vastaavissa tehtävissä oli 88 %. Tämä tapahtui siitakin huolimatta, että Covid-19-pandemia aiheutti samaan aikaan Suomessa ja globaalisti merkittävää työttömyyden kasvua ja lomautuksia.

Tervetuloa opiskelemaan tulevaisuuden alaa – automaatiotekniikkaa!

Yliopettaja Manne Tervaskanto hybridilabran ohjausnäytön edessä

Automaation opiskelu kannattaa

Automaatio vaikuttaa elämässämme joka päivä jollakin tavalla. Automaatio viilentää tiloja, joissa vietämme aikamme tulevan kesän helteitä, se ohjaa meidät parkkeeraamaan automme oikeaan paikkaan ja pitää toisaalta huolen, että siitä joutuu myös maksamaan. Automaatio aukaisee meille ovet liikkeessamme ostoksilla liiketiloissa. Automaatio on vahvasti liki puhelimesi, sähkösi, ravintosi ja muun muassa veden tuotannossa. Jotta hanastasi saadaan vettä, tarvitsee se käsitellä ja pumpata käyttämäsi hanaan, josta se saadaan nautittavaksi. Tämä kaikki toteutetaan käyttämällä automaatiota hyväksi. Minkä toiminnon sinä haluaisit automatisoida?

Automaatiotekniikkaa on kaikkialla

Automaatio on tekniikan ala. Tekniikan alalla on koko ajan kehitettävää, tehostettavaa ja uuden innovoimista. Tekniikan parissa työskennellessä saa kysyä useaan kertaan, miten ja miksi. Automaatio ja tekniikan ymmärtäminen on osa nykypäivän yleissivistystä. Automaation avulla voidaan parhaassa tapauksessa säästää luontoa ja muita maapallon ehtyviä resursseja. Voiko tämän korjata? Voiko tätä käyttää muualla? Voiko tämän yhdistää johonkin? Kuinka veden virtaus suihkussa käydessä vaikuttaa hiihtijälän jälkeeni? Miten lämpöasteen nostaminen tai laskeminen vaikuttaa sähkölaskuuni ja ilmastonlämpenemiseen? Entä jos edellä mainitut kysymykset skaalataan suurempaan kokonaisuuteen, esimerkiksi energiantuotanto- tai teollisuuslaitokseen tai ehkä johonkin suureen julkiseen tilaan?

Automaatiota voidaan haluttaessa lokeroida osaluokkiin. Automaatiota on konetekniikan, prosessitekniikan, sähkötekniikan ja rakentamistekniikan aloilla.

Konetekniikassa automaatio liittyy muun muassa teollisten ja autonomisten robottien käyttöönottoon ja ohjelmointiin. Kun jokin yksinkertainen toiminto toteutetaan tällä tavoin automatisoiden, voidaan saada ihmisten resurssit käyttöön johonkin, jossa päätöksen teko koneella on vaikeaa mutta ihmiselle mielekäästä.

Prosessiteknisissä laitoksissa automaatiolla voidaan toteuttaa esimerkiksi jonkin puhdistusaineen annostelu tarkasti, varmasti ja isolla skaalalla, kun ihmisen tekemänä aineiden yhdisteleminen ja annostelu olisi työlästä ja epätarkkaa työtä.

Sähkö- ja rakentamisen aloilla automaatiota voidaan käyttää olosuhteiden ja energian säätelyyn.

Sähkönjakelun varmistaminen, sähköenergian varastointi ja tuottaminen voidaan tuottaa automaation avulla luotettavasti ja tarkasti, mutta ihmisen ohjaamana. Rakennusten energian käyttöä voidaan ohjata automaation avulla, jolloin rakennuksia ei lämmitetä tai valaista silloin, kun sille ei ole aitoa tarvetta, vaan ohjataan valot silloin päälle, kun tilassa on joku. Sama pätee lämmitykseen: kun asukkaat eivät ole kotona, ei lämmintä ja raikasta ilmaa kannata siirtää sellaisiin tiloihin suurella teholla, kun pienempikin riittäisi.

Automaatiotekniikka niputtaa eri teknologiat toimiviksi kokonaisuuksiksi

Automaation ja tekniikan yleisesti kehittyessä teknologiat alkavat nivoutua toisiinsa. Informaatioteknologian erilaisia teknologioita hyödynnetään jo laajasti myös perinteisen automaation alalla. Esimerkiksi langattomuus, sulautetut järjestelmät, verkot ja raportointi ovat aiheita, joita automaatioissa ovat olleet jo käytössä tavalla tai toisella, mutta myös kasvavissa määrin. Esimerkiksi erilaiset käyttöliittymät voidaan toteuttaa nykyisin muun muassa JavaScriptiä ja HTML-teknologiaa hyväksi käyttämällä. Tietotekniikka (IT) tuo mukanaan tietoturvallisuuden ja sen teknologiat vahvasti automaation mukaan. Ollaanko vielä vaiheessa, jossa kysytään ”- miksi IT ja OT (operatiivinen teknologia) ovat toisistaan erillään?”

Kuten huomasit, automaatiolla on suuri vaikutus jokapäiväiseen elämäämme. Automaation avulla voit vaikuttaa tulevaisuuden valinnoilla, tiedolla ja osaamisellasi myös tulevaisuuden sukupolvien olosuhteisiin. Toisaalta on mielenkiintoista, kuinka jokin automaattinen toiminto on toteutettu ja mikä parasta, ”miksi tätä ei tehtäisi näin?”

Automaation opiskelu

Miten automaatiota opiskellaan? Opiskeluun liittyy paljon erilaisia osa-alueita. Opiskelutoverit, joista tulevaisuudessa mahdollisesti tulee yhteistyökumppaneita, työkavereita, osakkaita yrityksiin, on iso osa opiskeluasi. Opiskelukavereiden kanssa tehdään projekteja ja opetellaan tuottamaan oma panos isoon kokonaisuuteen. Tämä on iso ja tärkeä taito tulevaisuuden työtehtävissäsi. Opiskelijatoverisi voi olla vaihdossa Oamkiin tullut kansainvälinen lahjakkuus, jonka toveruudesta voi tulla iso tekijä omaan uraasi. Toisaalta kunnan kielikylypy autenttisessa ympäristössä luo varmuutta käyttää opiskeltavia kieliä myös käytännössä. Osan opinnoista voi suorittaa opiskelija- tai harjoittelijavaihdossa.

Opintojen alussa suoritetaan työelämässä tärkeitä turvallisuuskortteja ja käydään tutustumassa teollisuus- ja työmaakohteissa.

Opiskelu käytännössä

Automaation opiskeluun liittyy ohjelmointia, matemaattisen ja loogisen päättelyn kehittämiseen liittyviä tehtäviä, ongelman ratkaisua, teoriaa ja sen käytäntöön viemistä erilaisten laboratoriotöiden avulla. Kielten opiskelu liittyy opintoihin myös vahvasti. Opinnot aloitetaan perusteilla, ja ne syventyvät opintojen edetessä. Ennen kuin huomaat, olet ammattitaitoinen tulevaisuuden tekijä, jonka

Juha Korpimäki, yrittäjä, Ampplance Oy

Kotoisin: Keski-Suomesta

Ikä: Parhaassa iässä

Koulutus: Opiskelen automaatiota, IT:tä ja sähkövoimatekniikkaa.

Työt : Teollisuus, kunnossapito. Sähkö- ja automaatio.

Harrastukset: Perhe ja työnteko

Motto: Kyllä se onnistuu!

Muuta: Otetaan haasteet vastaan ja muutetaan vastoinkäymiset mahdollisuuksiksi.

Juha Korpimäki toimii yrittäjänä ja sähkö- ja automaatiotekniikan lehtorina

innovaatiot voivat tuottaa sinulle itsellesi ja maailmalle oikeaa lisäarvoa.

Ohjelmointia tehdään alusta asti perusteet haltuun ottaen. Kun teknologioiden hallinta kehittyy, voidaan alkaa käyttää niitä entistä haastavampien ongelmien ratkaisuun. Kiteytetysti voitaisiin sanoa automaation olevan ongelman ratkaisua käsillä olevien teknologioiden avulla. Ohjelmoinnin osaamiselle on tulevaisuudessa todellinen tarve. Oamkin laboratoriossa on käytössä monipuoliset laitteistot, joissa ohjelmoinnin tulokset voidaan viedä käytäntöön ja nähdä, kuinka itse kirjoitettu skripti tuottaa liike-energiaa pneumaattisten ja sähköisten voimien avulla.

Opiskeluun liittyy yritysten sisällä tehtävää harjoittelua, jossa on mahdollisuus kartuttaa osaamistaan ja viedä opittua käyttöön. Yritysmaailmasta saadaan kontaktit mahdollisten työpaikkojen löytymiseksi ja mahdolliset yhteistyökumppanit tulevaisuuden liiketoiminnan kehittämiseksi ja mahdollistamiseksi.

Yritysten kanssa tehtävä yhteistyö on vahvasti läsnä myös opinnäytetyössä, joka toteutetaan yritykseen. Kun yrityksellä on jokin ongelma, on sen ratkaisemisessa paljon mahdollisuuksia. Ratkaisemalla ja dokumentoimalla ongelma ja sen ratkaisu saat syventävää tietoa ja taitoa aiheesta, jonka vieminen käytäntöön voi olla se ensimmäinen askel työelämään

Yritys- ja sidosryhmäyhteistyön merkitys sähkö- ja automaatioinsinöörien opinnoissa on tärkeä

Sähkö- ja automaatioinsinöörin opinnoissa tehdään yhteistyötä yritysten ja sidosryhmien kanssa kesäharjoittelujaksojen lisäksi muun muassa erilaisissa kehitysprojekteissa, tuotantopainotteisissa harjoitteluissa ja opinnäytetöissä. Yrityksiltä toivomme onnistuneen projektin päätteeksi opinnäytetyöaihetta opiskelijan valmistumisen turvaamiseksi. Ohjaavien opettajien ja yritysten valvojien kokemukset projekti- ja opinnäytetöistä ovat olleet poikkeuksetta positiivisia, ja yritysprojektin ja opinnäytetyön suorittaneiden opiskelijoiden työllistyminen sähkötoimialalle on ollut erinomaista.

Artikkelissa esiteltävät yritysprojekti ja opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Oulun Energia -konserniin kuuluvien Oulun Energia Urakointi Oy:n ja Oulun Energia Siirto ja Jakelu Oy:n kanssa. Oulun Energia on 100-prosenttisesti suomalainen energia-alan edelläkävijä, joka tarjoaa energiapalveluja ja puhtaampaa energiaa sujuvamman arjen tueksi kodeille, yrityksille ja yhteiskunnalle. Oulun Energia luo rohkeasti uusia innovaatioita niin energiantuotantoon, kiertotalouteen kuin älyliikenteeseen. Oulun Energian palveluksessa on noin 300 energia-alan ammattilaista. (1.) Oulun Energia on Oulun ammattikorkeakoulun (Oamk) vuoden 2019 sidosryhmä.

Kiertokaari Oy:n pienjänniteverkon dokumentoinnin päivittäminen

Oamkin opiskelijat ja Kiertokaari Oy toteuttivat vastikään yhteistyönä yritysprojektin. Aiheena oli dokumentaation oikeellisuuden kartoitus ja kartoituksen pohjalta dokumenttien päivitys ja keskusmerkintöjen päivitys paikan päällä sekä päivitettyjen dokumenttien tallentaminen kohteille ja asiakkaan sähköiseen dokumentaatioon. (2.)

Projekti toteutettiin tutkimalla Kiertokaari Oy:n alueella olevat kohteet eli keskuskeskukset, muuntajat ja jakokaapit. Keskusmerkinnät tarkistettiin ja virheet korjattiin. Sen jälkeen tiedot päivitettiin myös sähköisessä muodossa oleviin dokumentteihin. Oulun Energia Urakointi Oy (OEU) tarjosi käyttöön työvaatteet ja varusteet sekä auton. Projekti oli mielenkiintoinen, tehtävää oli paljon ja opiskelijat saivat itse suunnitella suuren kokonaisuuden hallintaa ja toteuttamista. (3.)

Opiskelija Minna Pirilä, projektipäällikkö Reijo Mustonen ja opiskelija Samu Koivisto

Lisäarvoa OEU:n toimittamalle käytönjohtajapalvelulle

OEU tarjoaa sähköalan käytönjohtajapalveluita yrityksille ja Oulun kaupungille. Käytönjohtajan tehtävänä on valvoa sähkölaitteiden turvallista käyttöä ja huolehtia sähköturvallisuusstandardien vaatimasta huolto-ohjelman noudattamisesta ja dokumentaation oikeellisuudesta. (2.)

Ilmakuva Kiertokaari Oy:n alueesta

Projekti onnistui todella mainiosti, ja projektin luovutustilaisuudessa saatiin positiivista palautetta asiakkaalta. Projekti ylitti reilusti asiakkaan odotukset, mistä Oamkin opiskelijoille annettiin suuri kiitos. Oulun Energia Urakointi Oy on jatkossakin kiinnostunut oppilaitoksen ja kulloinkin sopivien asiakkaiden kanssa suoritettavista yritysprojekteista: tällä OEU saa selkeästi lisäarvoa käytönjohtajapalveluille ja asiakkaalle ja edistää bisnestä. (2.)

Päämuuntajan reaaliaikainen kunnonvalvonta

Kimmo Määttä suoritti sähköinsinöörin opinnot töiden ohessa ns. monimuoto-opiskeluna. Opiskelu töiden ohella on tehokasta oppimista. On monia asioita, joita on ensin käyty läpi koulussa teoriatasolla, ja tämän jälkeen samat asiat ovat tulleet vastaan työelämässä. Hieman ennen koulusta valmistumista Määttä siirtyi Oulun Energia Siirto ja Jakelulle (OESJ) toimihenkilötehtäviin, ja nyt valmistumisen jälkeen hän jatkaa nimikkeellä käyttöasiantuntija. (4.)

Määttä teki opinnäytetyön Oulun Energia Siirto ja Jakelulle, joka oli myös työn tilaaja. Työn tavoitteena oli tutkia, mitä mahdollisuuksia reaaliaikainen kunnonvalvontalaite antaa käytön ja kunnossapidon kokonaisuuden näkökulmasta. (5.) Oppilaitosyhteistyö ja lopputöiden teettäminen on yksi tärkeä osa toimintojen kehittämistä, ja usein lopputyön tekijä on työn tilaajan palveluksessa, jolloin samalla kehitetään ammattitaitoa toiminnan ohella (6).

Käyttöasiantuntija Kimmo Määttä. Kuva: Oulun Energia / Kati Leinonen

Sähköasemalla laitteen rikkoutuminen voi johtaa useiden satojen tuhansien eurojen keskeytyskustannuksiin.

Oulun Energia Siirto ja Jakelu Oy:llä on jakeluverkkossaan 13 sähköasemaa, joissa on yhteensä 23 päämuuntajaa 25 MVA:n kokoluokkaan asti. Niiden rahallinen arvo on merkittävä, ja niiden vikaantuminen aiheuttaisi merkittäviä kustannuksia ja sähkönjakelun keskeytyksiä. Kyseisen kokoluokan muuntajien toimitusaika on noin 1 vuosi, joten hankinnat on valmisteltava hyvissä ajoin. Lisäksi Oulun Energia Oy:llä on tuotannossa kolme päämuuntajaa, joista suurin on teholtaan 40 MVA. (6.)

Kunnonvalvonta ja sen kehittäminen on tärkeä ja välttämätön osa huoltovarmuutta ja ennakoivaa kunnossapitoa, ja opinnäytetyö on hyödynnettävissä myös koko konsernissa (6). Tavoitteena on käyttää sähköverkon "kalleinta komponenttia" turvallisesti ja hallitusti mahdollisimman pitkään. Opinnäytetyön tulosten perusteella hankitaan ja asennutetaan yhtiön ensimmäinen reaaliaikainen muuntajan kunnonvalvontalaite. (7.)

Kunnonvalvontalaitteiden hankinnan perusteena on päämuuntajien avaavista huolloista eli perushuolloista aiheutuneiden kustannusten kirjanpidollisen käsittelyn muutos. Siksi verkkoyhtiöt ovat alkaneet kiinnostua enemmän muuntajien reaaliaikaisista kunnonvalvontalaitteista, jotka mahdollistavat

harkinnanvaraisen jatkoajan muuntajan käyttöille. (5.)

Mittaustiedon hyödyntämisestä ja tulkitsemisesta saatujen kokemusten perusteella tehdään tulevaisuuden linjauksia muuntajan kunnossapidosta. Aikaperusteisesta kunnossapidosta ollaan siirtymässä kunto- ja riskiperusteiseen kunnossapitoon. (7.) Ennakoivalla kunnossapidolla saadaan parannettua sähkönjakelun toimitusvarmuutta. Päämuuntajan reaaliaikainen kunnonvalvontalaite on ns. online-mittaus, joka analysoi muuntajaöljyssä olevia kaasuja reaaliajassa. Mittaus mahdollistaa nopean reagoimisen vian sattuessa. (5.)

Tarkoitukseen sopivaa kaasuanalysaattoria valittaessa vertailtiin markkinoilla olevien kaasuanalysaattoreiden ominaisuuksia, mitattavia suureita ja kokonaiskustannuksia. Valittu laite palvelee parhaiten kokonaiskustannuksia, luotettavuutta ja turvallisuutta. Työssä hyödynnettiin myös muilta verkko-yhtiöillä kertyneitä kokemuksia laitetta hankittaessa. Kaasuanalysaattorit voidaan jakaa karkeasti kolmeen eri kategoriaan: vetymittaus, yhdistelmäkaasumittaus ja monikaasumittaus. Kaasujen lisäksi mitataan yleensä muuntajaöljyn kosteutta ja lämpötilaa. Toimeksiantajan määrittelemän investointibudjetin sekä Merikoski PM5:n korvattavuuden myötä monikaasuanalysaattorit rajattiin pois heti alkuvaiheessa. Valinta kohdistui Vaisala MHT410 -vetyanalysaattoriin, joka mittaa vedyn lisäksi muuntajaöljyn suhteellista kosteutta ja öljyn lämpötilaa. (5.)

Vaisala MHT410 -kaasuanalysaattori

Laitteen asennus vaatii urakoitsijalta erityisresursseja, minkä vuoksi laitteen asennus ja käyttöönotto ajoittui elokuulle 2021. Käytön aikana vikakaasujen muutoksia seurataan ABB MicroScadassa trendeillä ja suhteilla. Hälytysrajat määriteltiin opinnäytetyössä ja ne asetellaan MicroScada-järjestelmään käyttöönoton yhteydessä. (5.)

Opinnäytetyö oli ns. pilottihanke. Jos analysaattorista saadaan myönteisiä kokemuksia ja se koetaan yleisesti hyödylliseksi, tullaan analysaattoreita hankkimaan myös muihin päämuuntajiin. (5.)

Merikoski PM5

Lähteet

1. Oulun Energia Oy. Tietoa Oulun energiasta. Hakupäivä 28.5.2021. <https://www.oulunenergia.fi/oulun-energia-konserni/konsernin-esittely>.
2. Mustonen, Reijo 2020. Projektipäällikkö, Oulun Energia Urakointi Oy (OEU). Sähköposti 29.4.2020.
3. Koivisto, Samu & Pirilä, Minna 2020. Sähkö- ja automaatiotekniikan opiskelijat, Oulun ammattikorkeakoulu. Sähköposti 29.4.2020.
4. Määttä, Kimmo 2020. Käyttöasiantuntija, Oulun Energia. Sähköposti 13.5.2020.
5. Määttä, Kimmo 2020. Päämuuntajan reaaliaikainen kunnonvalvonta. Opinnäytetyö. Oulun ammattikorkeakoulu. Sähkö- ja automaatiotekniikan tutkinto-ohjelma. Hakupäivä 26.5.2020. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/334548/maatta_kimmo.pdf?sequence=2&isAllowed=y.
6. Lehto, Matti 2020. Käyttöpäällikkö, Oulun Energia. Sähköposti 13.5.2020.
7. Tuomaala, Tarja 2020. Kunnossapitoinsinööri, Oulun Energia. Sähköposti 13.5.2020

Sähkötekniikan oppimisympäristöt hybridilaboratoriossa

Sähkötekniikan opiskelijoille on tarjolla Linnanmaan hybridilaboratoriossa erittäin monipuoliset ja nykyaikaiset oppimisympäristöt, joiden avulla on mahdollista tutustua sähkötekniikan laajaan lajikirjoon. Sähköntuotannon, -siirron ja -jakelun lisäksi myös sähköverkon suojaus sekä teollisuuden ja kiinteistöjen älykkäät digitaaliset ratkaisut antavat loistavat pohjatiedot uusille tekniikan alan tulevaisuuden asiantuntijoille.

Sähkötekniikka voidaan jakaa useisiin erilaisiin osa-alueisiin, joihin tarvitaan tulevaisuudessakin teknisiä asiantuntijoita. Sähkön käytön lisääntyminen ja ympäristöä kuormittamattomat ratkaisut ovat yksi merkittävä tekijä koko maailman laajuisessa mittakaavassa, mutta myös kansallisella tasolla mitattuna. Sähkön tuotannon muuttuminen keskitetystä eli suurista voimalaitoskokoja sisältävistä ratkaisuista hajautettuun tuotantoon lisää teknisten ratkaisujen monimuotoisuutta, joihin tarvitaan insinööriosaamista.

Digitaalisuuden lisääntymisen mukanaan tuomat ratkaisut näkyvät myös oppimisympäristöissä. Etäyhteyksien ja simulaatioiden avulla voidaan turvallisesti etukäteen tutustua syventäviin laboratorioharjoitustehtäviin.

Hybridilaboratorion kiinteistösähköistyksen oppimisympäristöt

Oamkin hybridilaboratoriossa opiskelijat pääsevät näkemään sähkövoimatekniikan rakennussähköistyksen keskuksen komponentteja turvallisesti (kuva 1) kansia avaamatta. Keskusten ulkorakenne on toteutettu perinteisistä kokoumpiteräslevyistä poiketen läpinäkyvien akryylimuovilevyjen avulla.

Kuva 1. Hybridilaboratorion jakokeskus

Akryylimuovilevyillä toteutettuja keskuksia on sähkövoimatekniikan laboratorioiden lisäksi myös energiatekniikan ja automaatiotekniikan laboratorioissa. Hybridilaboratorion pohjakuvat ovat sähköisesti käytettävissä, joten niitä voidaan hyödyntää muun muassa sähkösuunnittelun opiskelussa CAD-ohjelmistojen avulla.

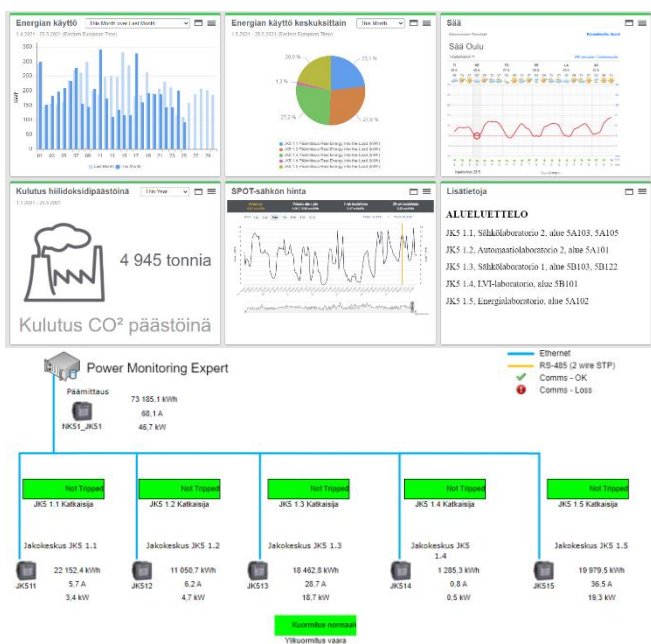
Keskuksissa on perinteisten komponenttien lisäksi digitalisaatiota tukevia IP-pohjaisia langattomia ja langallisia laitekomponentteja. Komponentit ovat Schneider Electricin PME (*Power Monitoring Expert*) -ohjelmistoon perustuvia valmiita kaupallisia komponenttiratkaisuja (kuva 2). Komponentteja ovat erilaiset langattomat virtamuuntajat, energiamittarit, powerTagit ja reitittimet.

Kuva 2. Jakokeskuksessa oleva langaton virtamuuntaja

Itse digitaalisuus on selvemmin nähtävissä edellä mainitun Schneiderin PME:n (kuva 3) avulla. Tavallinen internetselainpohjainen toteutus on helpokäyttöinen ja muunneltavissa. PME:n avulla pystytään seuraamaan sähköverkon yleisimmin mitattavia suureita reaaliaikaisesti sekä hakemaan tallennettua tietoa myöhemmin analysoitavaksi.

Kuva 3. PME-ohjelmiston näkymiä

Sähköautojen latauksen yleistymisen vuoksi on opiskelijoilla mahdollisuus tutustua laboratoriossa ja sen välittömässä läheisyydessä yksisuuntaisen 22 kW:n lataukseen (kuva 4). Sähköauton latausenergian määrää ja latauksen tehoelektronikan aiheuttamaa laatua voidaan tarkastella PME-järjestelmällä.

Kuva 4. Sähköautojen latausasema

Älykkään valaistukseen ja valaistuksen ohjaukseen on rakennettu erillinen oppimisympäristö. Valaistuksen normaaliohjukset perustuvat kampuksen DALI-väylään. Opiskelijoille on toteutettu GreenLEDin toimittamana Ledvance Encelium -valaistuksenohjausjärjestelmä (kuva 5). Ohjausjärjestelmän avulla opiskelijat voivat tutustua älykkääseen valaistuksen hallintaan ja sen edellyttämiin komponentteihin. Tarkoituksena on antaa opiskelijoille ympäristön kautta perustietoa, kuinka älykkäitä järjestelmiä pitäisi suunnitella ja toteuttaa.

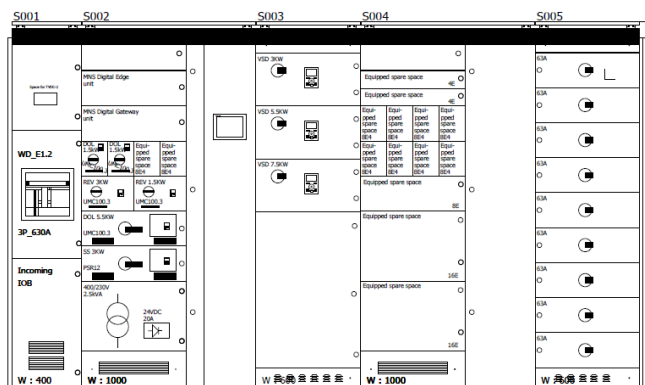

Kuva 5. Älykkään valaistuksen ohjausalueet

Teollisuuden sähköverkkojen oppimisympäristö

Teollisuuden muutokset digitalisaation tapahtuvat perinteisesti hieman hitaammalla aikataululla kuin esimerkiksi julkisissa palveluissa tehtävät digitaalisatiomuutokset. Hybridilaboratoriossa voidaan

perinteisten teollisuussähkökäyttöjen lisäksi hyödyntää ABB:n MNS-Digital-moottorikeskusta (kuva 6). Kyseinen keskus on ensimmäinen ABB:n toimittama digitaalinen moottorikeskus Suomessa. Keskukseen liitettyjen moottorikäyttöjen ohjausta, seuranta ja valvontaa voidaan suorittaa paikan päältä keskuksen käyttöpaneelilta sekä etänä osana opiskelijan oppimistehtävää. Älykkäässä moottorikeskuksessa on useita erilaisia moottorilähtöjä, joihin opiskelija pystyy opintojen aikana tutustumaan ja taitojen kehittyessä niitä käyttämään.

Kuva 6. Älykäs teollisuuden moottorikeskus

Opiskelijoille on laboratoriossa myös perinteisiä oppimisympäristöjä, joiden avulla voi opiskella esimerkiksi taajuusmuuttajan parametroitintia (kuva 7). Myös erilaisia moottorikäyttötehtäviä on lukuisia, ja niiden avulla on hyvä tutustua teollisuudesta yleisimmin löytyviin laitteisiin ja laitteistoihin.

Kuva 7. Taajuusmuuttajan oppimisympäristö

Hajautetun sähköntuotannon oppimisympäristö

Aurinkopaneelien (kuva 8) avulla tuotettavaa sähköenergiaa voidaan käyttää kampuksen verkon alueella. Sähköenergia voidaan varastoida myös litium-ioni (Li-Ion) -akustoon (kuva 9), jonka energiaa voidaan hyödyntää erilaisten kulutusluippujen tasaamiseen, sähköautojen lataamiseen tai muihin määriteltäviin energiatarpeisiin.

Kuva 8. Aurinkopaneelien sijoitus hybridilaboratorion ympäristöön

Kuva 9. Li-Ion-sähköakkuvarasto

Hajautetun sähköenergian tuotannossa on omat kausiluonteiset haasteensa. Talvella auringon avulla saatavaa energiaa ei ole tarjolla eikä öisinäkään ole säteilytehoa saatavilla. Tällöin varavoimälähteinä voidaan hyödyntää akkujen lisäksi Eatonin UPSG-varavoimakonttiritatkaisua (kuva 10). Tässä varavoimakontissa on lisäksi lyhyetkin muutamien millisekuntien sähkökatkot poistava superkondensaattoripaketti. Superkondensaattoreiden avulla saadaan riittävästi energiaa, jotta generaattori käynnistyy pitkissäkin sähkökatkoissa riittävän nopeasti.

Kuva 10. Hybridilaboratorion varavoimageneraattori

Sähkön laatuun liittyvät häiriöt tulevat kasvamaan hajautetun tuotannon lisääntyessä, mikäli niitä ei poisteta kompensoimalla tai suodattamalla. UPSG-laitteistossa on sisäinen häiriösuodatin, joka poistaa verkosta tulevia häiriöitä.

Sähkönjakelu- ja siirtoverkon oppimisympäristö

Sähkönjakelu toteutetaan yleisessä sähköverkossa taajama-alueilla ja osin myös suurissa kiinteistökokonaisuuksissa 20 kV:n keskijännitteellä. Hybridilaboratorion rakennusosien 5A ja 5B väliseltä piha-alueelta löytyy varavoimageneraattorin ja akustojen lisäksi laitesuoja (kuva 11), jonka sisältö koostuu sähkönjakelutekniikkaa sisältävistä elementeistä.

Kuva 11. 20 kV:n kojeiston ja muuntajan laitesuoja

20 kV:n keskijännitekojeiston (kuva 12) avulla opiskelijat pystyvät hahmottamaan suurjännitteiden aiheuttaman tilan tarvitsemaa suojaetäisyyksiä. Kojeston tila ja sähkötekniset arvot ovat nähtävillä edellä mainitusta PME:stä sekä SCADA-ohjauksjärjestelmästä.

Kuva 12. 20 kV:n keskijännitekojeisto

20 kV:n keskijännite on muunnettava 400 V:n pienjännitteeksi, jotta sitä pystyy turvallisesti käyttämään hybridilaboratoriotiloissa. Muuntaminen tehdään kuvan 13 mukaisella kuivamuuntajalla.

Kuva 13. 20/0,4 kV:n kuivamuuntaja

Kuivamuuntaja on kiinteistöissä nykyään yleisin ratkaisu, ja muuntajien toiminnan ymmärtäminen erilaisissa toteutuksissa on hallittava sähkönjakelutekniikan työelämässä.

Kuten kiinteistön sähköverkko, on myös sähköasema, sähkönjakelu- ja siirtoverkko suojaettava. Suojaus toteutetaan suurjännitteillä lähes aina suojareleiden ohjaamina katkaisijoilla. Hybridilaboratoriosta löytyy Oulun Energia Urakoinnin (nykyään Destia) toimittama

suojareleiden oppimis- ja koeistussympäristö (kuva 14).

Kuva 14. Sähköverkon suojareleistyksen oppimisympäristö

Releoppimisympäristön avulla opiskelija pääsee perehtymään sähköverkon releisiin ja kehittämään omaa osaamistaan esimerkiksi relekoestajaksi, sillä relekoestajista on kansallisesti ja kansainvälisesti huutava työvoimapula.

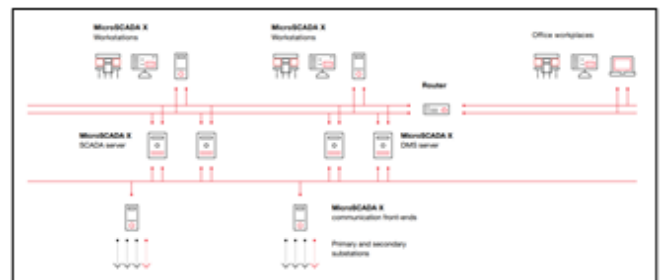
Muu hybridilaboratorion sähköverkon digitalisaatio

Digitalisaatio erilaisten perinteisten ratkaisujen kanssa edellyttää IP-yhteyksien lisäksi ohjelmistoja. Hybridilaboratoriosta löytyy kuvan 15 mukainen valvomotiila, jonka palvelimelle on pääsääntöisesti kaikki ohjelmistot asennettu, ja niitä pystytään määriteltyjen käyttöoikeuksien mukaisesti etänä käyttämään.

Kuva 15. Hybridilaboratorion valvomo

Sähköverkon ohjaukset voidaan toteuttaa keskuk-sien kannessa olevien ohjaukspainikkeiden kautta, mutta suositeltavin ratkaisu on hyödyntää SCADA-järjestelmää (kuva 16). Järjestelmän avulla toteutetaan koko sähköverkon hallinta. Sähköverkosta on tehty identtinen demoympäristö, jonka avulla opiskelijan on turvallista kokeilla erilaisia toimenpiteitä ja arvioida niiden vaikutuksia ennen kuin tekee hallintatoimenpiteitä todellisessa ympäristössä.

Kuva 16. SCADAn periaatenäkymä

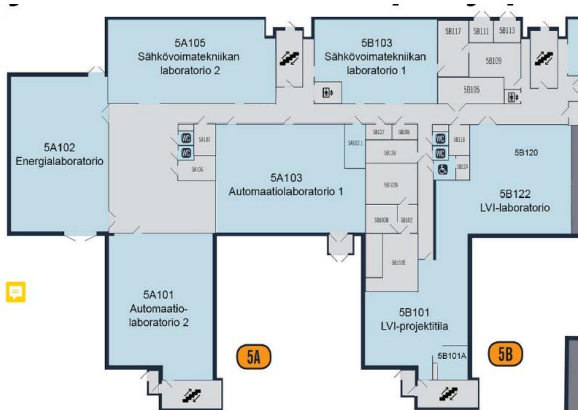
Modernit tilat edistävät oppimista

Digitaalisuus muuttaa myös oppimista ja opetusta, koska erilaiset havainnot ja huomiot ovat osa oppimisprosessia. Perinteisen ja digitaalisen oppimisympäristön hyödyntäminen sähkövoimatekniikan opiskelussa on Oamkissa entistä havainnollisempaa.

Automaation opiskelua hybridilaboratoriossa

Syksyllä 2020 saimme käyttöön uudistetut tilat Linnanmaalta. Yksi näistä tiloista on hybridilaboratorio, joka toimii oppimis- ja tutkimisympäristönä automaatio-, energia-, LVI- ja sähkötekniikan opiskelijoille. Hybridilaboratorio mahdollistaa eri alojen välisen yhteistyön ja tilojen laajan käytön. Hybridilaboratorio ei ole ainoastaan fyysinen tila, vaan se sisältää myös erilaisia verkko-oppimisympäristöjä, joita pääset hyödyntämään opiskelujesi aikana.

Linnanmaalla sijaitseva hybridilaboratorio on Oulun ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopiston yhteinen oppimis- ja tutkimisympäristö. Hybridilaboratoriossa on mahdollista opiskella muun muassa automaatio-, energia-, LVI- ja sähkötekniikkaa. Pintaltaan se on 1 100 m².

Kuva 1. Hybridilaboratorion pohjapiirros

Laboratorioista löytyy fyysisiä laitteita, joilla voit käytännössä testata oppimaasi asiaa.

Prosessiautomaation oppimisympäristö

Automaatiolaboratorioissa, joita on kaksi, opiskellaan muun muassa automaation eri osa-alueita eli prosessi-, tuotanto- ja rakennusautomaatiota. Automaatiolaboratoriossa 1 on prosessiautomaation Pilot-laitteisto, ja sen avulla harjoitellaan muun muassa instrumentointia, ohjelmointia, säätötekniikkaa ja testausta.

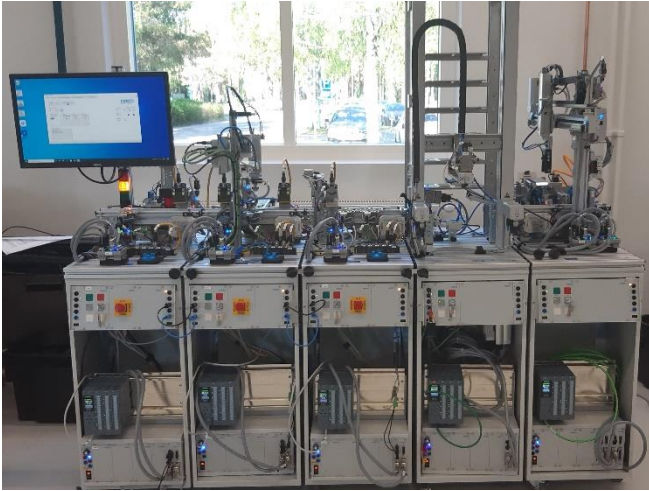

Kuva 2. Pilot-laitteisto

Pilot-prosessi on laitteisto, jolla mallinnetaan virvoitusjuoma tuotannon prosessia. Laitetekonaisuus muodostuu kolmen säiliön ympärille koostuvista osaprosesseista. Pilot-laitteistoa voidaan ohjata kahden eri järjestelmän kautta, Valmet DNAn ja Siemensin, joita tulet myös opintojesi aikana opiskelemaan. Järjestelmän tutkimista ja siihen liittyviä harjoituksia voidaan tehdä myös etänä.

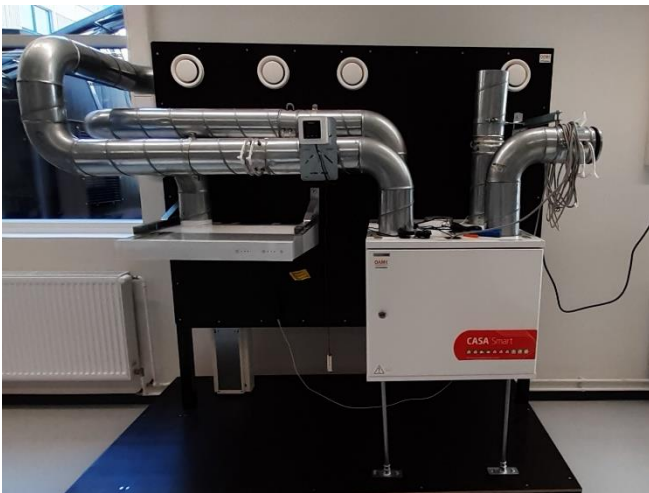
Kappaletavara- ja kiinteistöautomaation oppimisympäristö

Automaatiolaboratorio 2:sta löytyy kappaletavara-automaation sekä kiinteistöautomaation opiskeluun liittyvät laitteistot. Feston MPS-laitteisto on opetuskäyttöön tarkoitettu harjoituslaitteisto, joka koostuu viidestä asemasta. Laitteisto toimii Siemens S7-1500 -sarjan logiikalla ja on yhteydessä MES-tietokoneeseen, joka hallitsee tilauksia ja seuraa niiden etenemistä prosessissa RFID-lukijoiden avulla.

Kuva 3. Festo-tuotantolinja

Feston tuotantojärjestelmän avulla pääset oppimaan sähkötekniikkaa, antureita, ohjelmoitavaa logiikkaa, pneumatiikkaa ja kuljettimia. Kiinteistöautomaation laitteistoista automaatiolaboratorio 2:sta löytyy liikuteltava ilmanvaihtokone, jossa on Fidelix-automaatio.

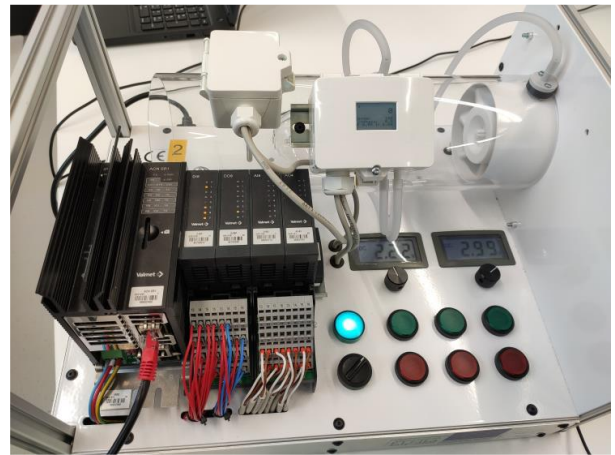
Kuva 4. Liikuteltava ilmanvaihtokone

Lisäksi automaatiolaboratorioissa on Fidelix-salkuja, kannettavia Valmet DNA -automaatiojärjestelmän salkkuja sekä eri valmistajien ohjelmoitavia logiikoita pienten automaatiokytkentöjen ja ohjelmistojen harjoitteluun ja testaamiseen.

Kuva 5. Fidelix-salkku

Fidelix-salkku sisältää Fidelixin ala-aseman, johon kuuluvat fyysiset I/O-paikat sekä monitori, jolla päästään selaamaan FX-Editorilla tehtyä sovelusta ja muokkaamaan sillä luotujen pisteiden ja moduulien asetuksia.

Kuva 6. Kannettava ValmetDNA-laitteisto

Simulaatio oikeasta tehdasympäristöstä

Moderni teknologia ja työkalujen kehittyminen mahdollistavat sen, ettei oppiminen ole enää sidoksissa tiettyyn luokkahuoneeseen ja rajalliseen määrään tietokoneita.

Opintojesi aikana pääset virtuaaliservereiden ja prosessisimulaattoreiden avulla ajamaan ja tutkimaan erilaisia teollisuuden prosessisimulaatioita, harjoittelemaan paperikoneiden laatusäätöjä sekä teollisuuden kunnonvalvontaa ja diagnostiikkaa.

Digitaalinen oppimisympäristö mahdollistaa pääsyn koulun järjestelmiin etäyhteydellä omalta kannettavalta missä ja milloin tahansa.

ValmetDNA	Pulp	Paper MCS
Evaporator		Paper Quality
FieldCare	Power	Paper Drives
Mining	Minerals	Meijeri

Kuva 7. Simulaattorivalikko

EAS-suunnittelupalvelin on laboratoriossa sijaitseva verkkopalvelin, joka sisältää ValmetDNA-ohjelmistot. EAS-palvelimella sijaitsevia prosessisimulaattoreita ovat muun muassa voimalaitos-,

kiviaineksen käsittely-, paperitehdas- ja meijerisimulaattorit.

Tässä oli poimintoja automaatiolaboratorioissa sijaitsevista laitteistoista, joiden avulla pääset harjoittelemaan sovellussuunnittelua ja testausta sekä konfigurointeja ympäristöissä, jotka vastaavat automaatiotekniikan teollisia prosesseja.

OAMK